

Најзначајније инвестиције на подручју града Бањалуке у периоду од 2013. до 2019. године:

У комуналним дјелатностима

- **водоснабдијевање и одвођење отпадних вода**
- реализована II фаза Фабрике воде Новоселија 2 (вриједност пројекта 7,6 милиона КМ),
- реализован пројекат „Градски систем водоснабдијевања и одвођења отпадних вода у граду Бањалуци“ - вриједност инвестиције 40 милиона КМ, уз учешће кредитних средстава KfW банке од 10 милиона евра, донација ЕУ и Владе Њемачке од 8,5 милиона евра и средстава Града Бањалуке од 1,6 милиона евра (изграђено: у насељима Туњице и Шарговац резервоар и секундарна мрежа дужине 16 km - вриједност инвестиције 17,5 милиона КМ, 21,69 km канализационе мреже - примарни колектори и секундарна мрежа лијевом и десном обалом Врбаса, од Карановца до Новоселије, дионица главног градског колектора од Обилићева до Ребровачког моста и 14,85 km водоводне мреже у насељима Кочићев вијенац и Чаире,
- изграђено и пуштено у рад главно постројење водоводног система „Црно врело“, са секундарном мрежом за водоснабдијевање четири подсистема на рубним подручјима Бањалуке и Приједора, вриједности 11 милиона КМ (процијењена вриједност укупног пројекта 20 милиона КМ),
- купљен дио пословне зграде Завода за изградњу Бањалука, вриједности 1.770.000 КМ, за потребе смјештања служби „Водовод“ а.д. Бањалука,
- **етапна изградња Централног градског гробља у Врбањи**
- завршене прве двије фазе изградње Централног градског гробља у Врбањи (вриједност инвестиције 25 милиона КМ), којима је обезбијеђено 4.200 гробних мјеста,
- **изградња сточног гробља на локалитету Мањаче**
- током 2019. године на површини од 10 хиљада m² уређено је земљиште, постављене ограда, капија с видео надзором, изграђен пут дужине 1.200 m те издвојен дио гробља за укоп кућних љубимаца,
- **санација и проширење регионалне депоније у Рамићима**
- у реализацију прве двије фазе овог пројекта, којег је финансирала ЕУ, уложено 16 милиона КМ (санација депоније, изградња прве санитарне ћелије и система за дегасификацију, набавка уређаја за пречишћавање отпадних вода),
- **топлификациони систем**
- изграђене и пуштене у рад двије рејонске топлане на дрвну сјечку у насељима Старчевица и Кочићев вијенац (9 милиона КМ),
- изграђена и пуштена у рад „Еко-Топлана“ на дрвну сјечку, са 10 котлова у функцији, као и 550 m вреловода до главног постројења (вриједност инвестиције 31 милион КМ).

Инвестиције у Пословној зони „Бањалука-Рамићи“

- извршена адаптација комплекса бившег пословног система „Унис-Ваљаоница ХВТ“ у Пословну зону „Бањалука-Рамићи“ (у куповину имовине и инфраструктурно уређење уложено око 8 милиона КМ). У периоду од 2014. до 2018. године завршене су прве двије фазе изградње инфраструктуре у оквиру Пословне зоне (саобраћајнице с комплетном канализационом мрежом и јавном расвјетом), у укупној вриједности од 3.348.615 КМ,

- укупна улагања приватних инвеститора у куповину парцела и постојећих објеката, изградњу пословних објеката и реконструкцију и адаптацију пословних објеката) у периоду од 2014. до 2018. године износе 26.023.491 КМ, од чега је само у 2018. години инвестирано 13.267.000 КМ („Messer ВН Gas“ доо, „Нора пласт“ доо, „Sep1“ доо., „Tri best“ доо, „Elas Metalexpert“ експорт-импорт д.о.о., „Sim Impex“ д.о.о. и "Техномеркур" доо, који су завршили изградњу производно-складишних објеката у кругу Пословне зоне, док „ЕТMaks“ д.о.о., „21. мај“ д.о.о., „Јаџимовић“ д.о.о. и „Тепен“ д.о.о. реконструишу и адаптирају купљене пословне објекте). У куповину 11 парцела уложено је у периоду од 2014. до 2018. године 1.356.491 КМ, у куповину 3 пословна објекта 1.900.000 КМ, у изградњу седам пословних објеката 19.588.000 КМ, а у реконструкцију и адаптацију 4 пословна објекта 3.179.000 КМ. Током 2018. године извршена је продаја парцеле с два објекта инвеститору „Тепен“ д.о.о. Бањалука, инвеститору „Elas Metalexpert“ продаја још једне парцеле, ради обједињавања земљишта, док је на посљедњој лицитацији 2018. године, парцелу између жељезничких колосјека купило предузеће „Термомонтажа“ а.д. Бањалука. Током 2018. године путем продаје имовине у Пословној зони Рамићи остварени су приходи у износу од 1,46 милиона КМ,
- 2019. године у зони је пословало 15 предузећа, а отпочела је и адаптација простора Управне зграде у Пословној зони, с циљем формирања тренинг центра за обуку ђака и студената, који ће бити стављен на располагање образовним установама.

Инвестиције у кругу Пословне зоне „Инцел“

- изграђен Технолошки центар за производњу софтвера и хардвера на површини од 10 хиљада m² у кругу Пословне зоне „Инцел“ (инвеститор „Lanaco“, вриједност инвестиције 17 милиона КМ),

У припреми нова пословна зона на локацији код фабрике „Јелшинград“ Бањалука

- након извршених улагања града у изградњу инфраструктуре на двије локације, површина од 2,4 и 2,6 хектара, крајем 2019. године одржана је прва лицитација за продају око 20 хиљада m² земљишта (почетна вриједност 2,2 милиона КМ), намијењеног изградњи проивредних субјеката у зони,

Изградња и куповина пословних објеката за потребе јавне управе, банкарства, правосуђа, телекомуникација и јавних служби

- изграђен пословни објекат Инвестиционо-развојне банке РС (вриједност инвестиције 5,2 милиона КМ),
- изграђена пословна зграда Централне банке БиХ у Бањалуци (вриједност пројекта 13,72 милиона КМ),
- изграђена зграда Основног суда и реконструисана и модернизована зграда Окружног суда у Бањалуци (вриједност инвестиција 5,2 милиона КМ, уз учешће средстава Европске комисије),
- фирма „ABC Finance“ купила за 5.030.000 КМ зграду „Банка Српске“ и издала у закуп за потребе пословања „MF банке“ и „Mikrofin osiguranja“,
- купљени дијелови пословне зграде „Grand trade“ д.о.о. Бањалука за потребе пословања: „M tel“-а а.д. (65.000.000 КМ), „Лутрије Републике Српске“ а.д. (2.770.000 КМ) и Управе за индиректно опорезивање БиХ (35.000.000 КМ),

- изграђен Ватрогасни дом у насељу Дервиши, површине 1.630 m² - вриједност инвестиције 2,27 милиона КМ,
- изградња вишенамјенских објеката у насељима: Лауш (објекат мјесне заједнице и полицијске станице на површини од 1.112 m²-процијењена вриједност инвестиције 1 милион КМ), Петрићевац (у првој фази објекат амбуланте породичне медицине, у другој фази мјесне заједнице и дјечјег вртића, с укупном вриједности тронамјенског објекта од 2 милиона КМ, од којих са 1,4 милиона КМ учествује Влада Србије),

У области индустрије и енергетике

- током 2019. године почела је реализација трогодишњег пројекта модернизације и реконструкције електродистрибутивне мреже и инсталисање 30.000 дигиталних бројила за даљинско читавање потрошње електричне енергије (укупна вриједност пројекта 30 милиона КМ, а финансира се кредитним средствима ЕВБР),
- изграђена и стављена у функцију хидроелектрана „Бочац 2“ инсталисане снаге 8,76 MW-вриједност инвестиције 42 милиона КМ,
- у некадашњем погону Фабрике обуће „Босна“ у Бронзаном Мајдану инвеститор из Италије покренуо производњу горњих дијелова ципела за бренд „Stil Martin“, који се дорађују у Словачкој и пласирају на европско тржиште,
- Ремонтни ваздухопловни завод „Космос“ набавио линију за електрохемијску заштиту-цинковање, вриједности 200.000 КМ,
- У фармацеутској компанији „Хемофарм“ Новаковићи током 2018. године инвестирана су 2 милиона КМ у изградњу погона за прераду отпадних вода, а 2019. године, у сарадњи с компанијом „Штада“, 4 милиона КМ у проширење производних погона,

У области пољопривреде

- изградња и опремање објекта Пољопривредног института РС,
- реализација пројекта „Локална пољопривреда“-органска производња поврћа и воћа на парцели од 2,5 хектара у насељу Мотике, који су финансирани Европска унија (170.000 евра), Град Бањалука, Пољопривредни факултет и партнери (30.000 евра),

У области саобраћаја

- изградња складишног објекта за потребе карго саобраћаја (карго центар) у оквиру комплекса Аеродрома Бањалука, површине 1.360 m²-вриједност инвестиције 1,2 милиона КМ и проширење аеродромске зграде-вриједност инвестиције 650.000 КМ (из Развојног програма одобрено 7 милиона КМ за набавку опреме за карго центар),

У области угоститељства и туризма

- изграђен хотел „Тесла“ у насељу Росуље,
- отворен савремени туристичко-угоститељски и забавни центар Ада на острву у кориту ријеке Врбас, повезан пјешачко-бициклическим мостом с рестораном „Стара ада“,
- саниране пјешачке стазе и дрвени мостови излетишта „Крупски слапови“-вриједност радова 35.000 КМ,
- обновљен хотел „Славија“, капацитета 50 двокреветних соба,
- реконструкција објеката Самачкох хотела у подножју Старчевице,

- током 2019. године завршена изградња и опремање хотела „Marriot“ у насељу Нова Варош, са 118 луксузних соба, према стандардима ланца хотела Courtyard by Marriot, чији је инвеститор компанија „МММ Развој пројеката“,
- оквиру реализације пројекта „Мањача као туристичко-рекреативни комплекс“, током 2019. године очишћено је језеро и околина, уређено излетиште, постављене три надстершнице за велики број посјетилаца, изграђен већи број пецана и роштиља те предвиђено да се донирани контејнери Владе Републике Српске адаптирају у бунгалове, који ће послужити као смјештајни капацитети,

У области образовања

- изграђена зграда Факултета политичких наука-вриједност инвестиције 6,15 милиона КМ,
- реконструисана стара зграда Архитектонско-грађевинског факултета и дограђен анекс зграде,
- изградња зграде Шумарског факултета-вриједност инвестиције 4 милиона КМ,
- етапна изградња и санација павиљона Студентског центра „Никола Тесла“ (санација два павиљона-вриједност инвестиције 1,5 милиона КМ, изградња четвртог павиљона-вриједност инвестиције 7,5 милиона КМ,
- у оквиру Факултета политичких наука отворен Конфучијев институт,
- санација крова Техничке школе (140.000 КМ) и замјена дијела крова на згради ОШ „Иван Горан Ковачић“ (40.000 КМ),
- У Пословној зони Рамићи Град додијелио простор Школи ученика у привреди, у којем је опремљена радионица за техничку обраду дрвета, намијењена за обуку ученика у дрвопрерађивачкој индустрији, уз финансијску подршку ЕУ и Међународне организације рада (ILO),

У области здравства

- етапна изградња и опремање амбулантно-поликлиничког блока Јужно крило УКЦ Бањалука (вриједност инвестиције 25 милиона \$, у оквиру пројекта: Кореја 3 и „Модернизација болница у РС“), као и изградња и модернизација амбуланти породичне медицине. У периоду од 2014. до 2018. године у реконструкцију Јужног крила УКЦ-а и Централног медицинског блока укупно инвестирано 164.287.000 КМ,
- изграђен и опремљен Центар за специјалне социјалне услуге и лијечење развојних поремећаја код дјете под називом „За мајку и дијете“, у који је уложено 1,24 милиона КМ донаторских средстава,
- за потребе основних дјелатности, Завод за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ купио објекат Геронтолошког центра „Слатина“ за 2.200.000 КМ и објекат Бањско-рекреативног центра „Српске топлице“ за 1.086.000 КМ,
- с циљем реализације пројекта реконструкције простора Бањско-рекреативног центра „Српске топлице“, која ће се одвијати истовремено с изградњом моста, 2019. године је урађено идејно рјешење комплекса, прибављени локацијски услови, као и пројектна документација,
- током 2019. године за поребе Клиничког центра у Бањалуци прибављена пројектна документација за изградњу паркинг гараже на четири етаже, капацитета 3.000 паркинг

мјеста, с трговинским центром те хотела укупне површине од 190 хиљада m² за смјештај медицинског особља из иностранства, као и породица пацијената из других градова,

У области социјалне заштите

- изграђен стационарни објекат у оквиру Социјално-геријатријског центра, вриједности 1,1 милион евра-донација Владе Азербејџана,

У области културе и историјског наслеђа

- етапна санација тврђаве „Кастел“ (цјелина 2-вриједност инвестиције 1,9 милиона КМ, у обнову двије куле из буџета града уложено 150.000 КМ, у реконструкцију јужног бедема утврђења 120.000 КМ, док је крајем 2019. године Граду одобрено 230.000 евра из европских фондова за развој капацитета тврђаве „Кастел“, с циљем формирања и опремања центра за посјетиоце, као и увођења дигиталног киоска с апликацијом за туристе и Ар фото кабине у оквиру Камене куће,
- реконструкција просторија Студентског позоришта, површине 148,9 m²-вриједност инвестиције 434.000 КМ,
- 2019. године завршена спољашња реконструкција зграде Културног центра Бански двор (обновљена девастирана фасада, кров и столарија), у коју је уложено укупно 3,0 милиона КМ из буџета Владе Републике Српске и града Бањалуке,
- рестаурација и адаптација објекта некадашње хидроелектране „Делибашино село“ у технички музеј енергетике,
- реконструкција фасаде зграде Народног позоришта РС,
- уз донацију Амбасаде САД у БиХ (255.000 КМ) и средства кабинета предсједника Републике Српске, почело је пројектовање реконструкције објекта Музеја савремене умјетности РС (предрачунска вриједност 700.000 КМ), с тим да прва фаза обнове обухвата реконструкцију крова и адаптацију поткровља у јавну библиотеку,

У области спорта

- реконструисана спортска дворана „Борик“-вриједност инвестиције 1,1 милион КМ,
- изграђена прва приватна вишенамјенска спортска дворана „Фарма-пром“-вриједност инвестиције 2 милиона КМ,
- завршена реконструкција, санација и адаптација објекта бившег Шопинг центра у Јеврејској улици у спортску дворану-вриједност инвестиције 1,2 милиона КМ,
- крајем 2019. године расписан тендер за изградњу спортске дворане у насељу Старчевица, предрачунске вриједности 850.000 КМ, на површини од 1.125 m², у близини Основне школе „Бранко Радичевић“,

Изградња тржних центара, стамбено-пословних објеката за тржиште и пословних објеката привредних субјеката

- изградња продајног објекта „Centrum“, површине 13.500 m², инвеститор компанија „Centrum trade“;
- изградња тржног центра „Emporium“, површине 12.000 m², с хотелом „Јелена“, инвеститор компанија „Слобопром“,
- изградња пословне зграде „Euroherc“, површине 20.900 m², инвеститор концерн „Agram“,
- изградња трговачког центра „Delta planet“, почетак рада март 2019. године (на укупној површини од 62,5 хиљада m²: супермаркет и продајни простори, биоскоп са шест сала,

- ресторан, 1.000 паркинг мјеста, уз запошљавање око 2.500 радника), инвеститир београдски Холдинг „Делта“, вриједност инвестиције 136.906.000 КМ),
- изградња стамбено-пословног комплекса у Јеврејској улици (инвеститор „Темпо-градња) површине 20.000 m² (3 ламеле, подземне и надземне гараже), од чега су: стамбене површине 10.000 m², пословни простор 4.500 m² и гаражни простор 4.000 m², предрачунска вриједност инвестиције 12 милиона КМ,
  - изградња стамбено-пословних објеката намијењених продаји на тржишту (инвеститори Интеграл Инжињеринг, Арагоста, Хидрокоп, Малбашић, Екватор, ГП „Крајина“ и др.),

Инвестициони пројекти, чија је реализација у припреми:

- санација и реконструкција комплекса касарне у Залужанима за потребе МУП-а РС (изградња 3 нова објекта, реконструкција два и адаптација 10 постојећих објеката, укључујући и вањско уређење комплекса)-Влада РС обезбиједила 6,5 милиона КМ за изградњу Центра за обуку полиције,
- изградња ексклузивног хотела на простору некадашњег хотела „Интернационал“, површине 2.000 m², за коју инвеститор-компанија „Ciambella“ планира уложити 10 милиона КМ,
- крајем 2019. године расписан међународни наградни конкурс за израду идејног рјешења мултифункционалне дворане - конгресног центра, с излагачким, угоститељско-туристичким и административним садржајима, у близини Административног центра Владе РС (процијењена вриједност између 35 и 50 милиона КМ),
- за „Пројекат изградње Медицинског кампуса“ обезбијеђена техничка помоћ ЕУ са 880.000 евра посредством Инвестиционог фонда за Западни Балкан-WBIF. Почетак имплементације пројекта предвиђен за друго полугодиште 2019. године, а „Пројекат изградње Медицинског кампуса“ садржи изградњу и опремање Медицинског факултета, Центра за образовање и истраживање, Факултета за здравствену његу и Средње медицинске школе. Предрачунска вриједност пројекта 47,5 милиона евра,
- реализација пилот пројекта „Интелигентни транспорт“ (лоцирање и праћење возила градског превоза), у оквиру трогодишњег пројекта „Бањалука-Smart City“, који обухвата израду студија и технолошких рјешења, набавку опреме и платформи за развој рјешења, у партнерству Електротехничког факултета, истраживачког тима, привреде и јавне управе.

Инвестиције реализоване након извршене приватизације дијела државног капитала у бањалучким предузећима:

➤ „SHP Целекс“

Стратешки инвеститор „Есо invest“ из Словачке, након што је 2001. године постао већински власник капитала, остварио је уговорена улагања у вриједности од 17,5 милиона КМ у објекте и опрему за производњу папира и хигијенске папирне конфекције, а затим и 2010. године, улажући у производне погоне 1,64 милиона КМ,

➤ „Витаминка“

Фирма „Kreis-Industriehandel AG“ из Базела, која је 2002. године постала већински власник, реализовала је инвестициона улагања према програму приватизације у износу од 10.150.000 КМ, а потом и 17,23 милиона КМ у обнову производних погона и увођење међународних стандардас из система квалитета и у области контроле и безбједности хране НАССР,

- **„Јелшинград-Livar-Ливница челика“**
 Према програму приватизације, већински власник „Livar“ из Горице остварио је 2005. године уговорено инвестиционо улагање од 10,3 милиона КМ. С циљем модернизовања процеса производње челичних одливака, који су углавном намијењени страним тржиштима, уложено је још око 80 милиона КМ,
- **„Бањалучка пивара“**
 Већински власник „Altima Global Special Situations Fund Ltd. из Велике Британије, до 2009. године модернизовао је технолошку опрему за годишњи обим производње од 300.000 hl пива (улагање од 7,8 милиона КМ) те набавио савремену опрему за паковање пива. У наредних десет година уложено је у модернизацију процеса производње укупно 43,16 милиона КМ,
- **Фармацеутско-хемијска индустрија „Хемофарм“**
 Купујући 2006. године већински капитал „Чајавец-Системи управљања“, „Хемофарм“ из Вршца (Србија), почев од 2007. године остварује значајне инвестиције у развој нових технологија (2,3 милиона КМ), реализујући 2009. године другу фазу проширења производње фармацеутских производа. До 2010. године укупно је инвестирано 33,5 милиона КМ, а до 1019. године још 9,8 милиона КМ,
- **„Телекомуникације РС“**
 „Телеком Србије“, који је 2007. године постао већински власник, извршио је значајна улагања у развој телекомуникационих капацитета на подручју града, мобилне телефоније, у информационе технологије и магистралну транспортну мрежу. Стратешки инвеститор је уложио 50 милиона евра 2008. године, у сљедећем петогодишњем периоду 344 милиона евра на нивоу Републике Српске, а 2017. године је купио пословну зграду у Бањалуци по цијени од 65 милиона КМ,
- **„Нестро Петрол“**
 Руска компанија „Њефтгазинкор“, која је купила 2007. године већински капитал три предузећа у јединственом поступку (Рафинерија нафте Брод, Рафинерија уља Модрича и „Петрол“ Бањалука), извршила је обавезу инвестирања у сва три предузећа 2008. године у износу од око 2 милијарде КМ (979 милиона евра). Током 2018. године руска корпорација је инвестирала још 208,3 милиона КМ,
- **Глас Српске**
 Конзорцијум „Интеграл инжињеринг“ Лакташи и „Дневне независне новине“, који је 2008. године постао већински власник „Гласа Српске“, „Графике“ и „Трговине“, у модернизацију производње уложио је током 2009. године 4.350.000 КМ, а нова штампарија у Маховљанима отворена је 2010. године.
- **„Нова ДИ Врбас“**
 ПП „Нискоградња“ Лакташи, које је 2007. године купило у стечајном поступку имовину ДИ „Врбас“, инвестирао је 2008. године у санацију објеката, ремонт опреме и покретање производње 12,5 милиона КМ,

➤ **„Житопродукт“**

Имовину „Житопродукта“ у стечајном поступку купила је 2012. године фирма „Бојанић“ из Бугојна, која је, након ремонта машина покренула млинску производњу. Пуштени су у функцију силос капацитета 15.000 тона, млин капацитета 100 тона те линија складиштења брашна. Новембра 2015. године бањалучка „Житопека“ д.о.о. купила је имовину бањалучког „Житопродукта“ од фирме „Бојанић“ и реализовала значајна улагања у санацију и опремање погона, лабораторије, транспортног система, жељезнице, система набавке сировина, проширење асортимана производа и модернизацију паковања. Савремена индустријска пекара отворена је на простору од 3.500 m² те је, уз већ раније покренуто млинску индустрију, заокружен комплетан производни процес брашна и пекарских производа,

➤ **РК „Боска“**

Конзорцијум „Делта-Зекстра“ из Србије, који је 2008. године купио државни капитал РК „Боска“, до 2010. године уложио је 3 милиона евра у реконструкцију и санацију објекта Робне куће „Боска“,

➤ **„Тржница“**

Већински власник „МГ Минд“ д.о.о., у унапређење тржничке функције уложио је од 2005. до 2007. године 17 милиона КМ (завршена обнова и надоградња објекта Градске тржнице те изграђен анекс зграде Градске тржнице површине 16 хиљада m²,

➤ **„Ciambella International“**

Шпедитерска компанија „Ciambella“ export-import д.о.о. Бањалука, која је купила Мотел "Интернационал", обавља припремне активности за изградњу луксузног хотелског комплекса „Ciambella International“, у коју ће уложити више од 10 милиона КМ.